

Estimadíssims: que Jesús em guardi les filles i els fills!

1. En la primera carta llarga que us vaig escriure, en què recollia les conclusions del Congrés General, deia que «les circumstàncies actuals de l'evangelització fan encara més necessari donar prioritat al tracte personal, aquest aspecte relacional que està al centre de la manera de fer apostolat que sant Josepmaria va trobar en els relats evangèlics».¹

En moltes trobades que he tingut amb persones de diferents països, han sorgit consideracions i preguntes espontànies sobre l'amistat. Sant Josepmaria ens recordava contínuament la importància humana i cristiana d'aquesta realitat. A més, són molts els testimonis que van veure com Jesús va conrear moltes amistats, que va conservar durant tota la seva vida. Com sabem bé, ens insistia que el principal apostolat a l'Obra és el d'amistat i confiança. En aquesta carta voldria recordar alguns aspectes de l'ensenyança del nostre Pare sobre aquest tema.

Amistat de Jesucrist

2. Jesucrist, home perfecte, va viure plenament el valor humà de l'amistat. A l'Evangelí veiem com, des de molt jove, tenia un tracte amistós amb les persones que l'envoltaven: ja als dotze anys, tornant de Jerusalem, Maria i Josep van donar per descomptat que Jesús caminava al costat d'un grup d'amics o familiars (cf. *Lc* 2, 44). Després, durant la seva vida pública, són diversos els moments en els quals vam contemplar Nostre Senyor en cases d'amics i coneguts, ja sigui de visita o compartint taula: a casa de Pere (cf. *Lc* 4, 38), a casa de Leví (cf. *Lc* 5, 29), de Simó (cf. *Lc* 7, 36), de Jaire (cf. *Lc* 8, 41), de Zaqueu (cf. *Lc* 19, 5), etc. També el veiem assistir a un casament a Canà (cf. *Jn* 2, 1) i a llocs de culte acompanyat d'altres persones (cf. *Jn* 8, 2). En altres moments dedica temps exclusivament als seus deixebles (cf. *16, 15).*

---

¹ Carta pastoral, 14.II.2017, núm. 9.

Qualsevol circumstància serveix a Jesús per entaular una relació d'amistat: el veiem tantes vegades aturar-se per parlar amb tothom. Pocs minuts de conversa van ser suficients perquè la dona samaritana se sentís coneguda i compresa. I precisament per això va preguntar: *No deu ser el Messies?* (Jn 4, 29). Els deixebles d'Emaús, després de caminar i asseure's a la taula amb Jesús, van reconèixer la presència d'aquell Amic que feia cremar els seus cors amb la seva paraula (cf. Lc 24, 32).

Amb freqüència, el Senyor dedica més temps als seus amics. És el cas dels germans de Betània. Allà, durant llargues jornades d'intimitat, ***Jesús hi entén, de delicadeses, de dir la paraula que anima, de correspondre a l'amistat amb l'amistat: quines converses les de la casa de Betània, amb Llàtzer, amb Marta, amb Maria!***² En aquella llar també aprenem que l'amistat de Crist genera una profunda confiança (cf. Jn 11, 21) i que està plena d'empatia; en particular, de capacitat d'acompanyar en el sofriment (cf. Jn 11, 35).

Però quan el Senyor mostra de manera més profunda el desig d'oferir-nos la seva amistat és durant l'Última Cena. En la intimitat del Cenacle, Jesús diu als apòstols: *A vosaltres us he dit amics* (Jn 15, 15). I a través d'ells ens ho ha dit a tots. Déu ens estima, no només com a criatures, sinó com a fills als quals, en Crist, ofereix una amistat veritable. I corresponem a aquesta amistat unint la nostra voluntat a la seva; fent el que el Senyor vol (cf. Jn 15, 14).

Idem velle, idem nolle, voler el mateix i rebutjar el mateix, és el que els antics han reconegut com l'autèntic contingut de l'amor: fer-se un semblant a l'altre, que porta a un pensar i desitjar comuns. La història d'amor entre Déu i l'home consisteix precisament que aquesta comunió de voluntats creix en la comunió del pensament i del sentiment, de manera que el nostre voler i la voluntat de Déu coincideixen cada vegada més: la voluntat de Déu ja no és una cosa estranya que els manaments imposen des de fora, sinó que és la nostra pròpia voluntat, un cop hem experimentat que Déu està en la part íntima de cadascú de nosaltres. Llavors creix l'abandonament en Déu i Déu és la nostra alegria (cf. *Sal 73, 23-28*).³

3. Saber que estem en veritable amistat amb Jesucrist ens omple de seguretat, perquè Ell és fidel. **L'amistat amb Jesús és infrangible. Ell mai no se'n va, encara que de vegades sembla que es queda en silenci. Quan el**

---

² Sant Josepmaria, *Carta 24.X.1965*, núm. 10.

³ Benet XVI, Enc. *Deus Caritas est*, 25.XII.2005, núm. 17.

necessitem es deixa trobar per nosaltres (cf. *Jr 29, 14*) i és al nostre costat per on anem (cf. *Jos 1, 9*). Perquè Ell mai no trenca una aliança. A nosaltres ens demana que no l'abandonem: *Estigueu en mi (Jn 15, 4)*. Però si ens allunyem, *Ell continua fidel, ja que no pot negar-se a ell mateix (2 Tm 2, 13)*.⁴

Correspondre a aquesta amistat de Jesús és estimar-lo, amb un amor que és l'ànima de la vida cristiana, i que tendeix a manifestar-se en tot el que fem. *Necessitem una vida interior molt rica, un signe veritable d'amistat amb Déu i condició imprescindible per a qualsevol labor d'ànimes*.⁵ Tot apostolat, tot treball per les ànimes sorgeix d'aquesta amistat amb Déu, que és la font del veritable amor cristià als altres. **Vivint en amistat amb Déu —la primera que hem de conrear i augmentar—, sabreu aconseguir molts i veritables amics (cf. *Sir 6, 17*). La tasca que ha fet i fa contínuament el Senyor amb nosaltres, per mantenir-nos en aquesta amistat seva, és la mateixa tasca que vol fer amb moltes altres ànimes, servint-se de nosaltres com a instrument**.⁶

Valor humà i cristià de l'amistat

4. L'amistat és una realitat humana d'una gran riquesa: una forma d'amor recíproc entre dues persones, que s'edifica sobre el coneixement mutu i la comunicació.⁷ És un tipus d'amor que es dona **en dues direccions i que desitja tot bé per a l'altra persona, i un amor que produeix unió i felicitat**.⁸ Per això la Sagrada Escripura afirma que *un amic fidel no es compra a cap preu, és inestimable el seu valor (Sir 6, 15)*.

La caritat eleva de manera sobrenatural la capacitat humana d'estimar i, per tant, també l'amistat: **L'amistat és un dels sentiments humans més nobles i elevats que la gràcia divina purifica i transfigura**.⁹ Aquest sentiment a vegades pot néixer de manera espontània però, en tot cas, necessita créixer mitjançant el tracte i la dedicació de temps consegüent. **L'amistat no és una relació fugaç o passatgera, sinó estable, ferma, fidel, que madura amb el pas del temps. És una relació d'afecte que ens fa sentir units, i alhora és un amor generós, que ens porta a buscar el bé de l'amic**.¹⁰

⁴ Francesc, Ex. ap. *Christus vivit*, 25.III.2019, núm. 154.

⁵ Sant Josepmaria, *Carta 31.V.1943*, núm. 8.

⁶ Sant Josepmaria, *Carta 11.III.1940*, núm. 70.

⁷ Cf. Sant Tomàs d'Aquino, *Summa Theologiae*, II-II, q. 23, a.1, c.

⁸ Sant Joan Pau II, *Discurs*, 18.II.1981.

⁹ Benet XVI, *Al·locució*, 15.IX.2010.

¹⁰ Francesc, Ex. ap. *Christus vivit*, 25.III.2019, núm. 152.

5. Déu moltes vegades se serveix d'una amistat autèntica per dur a terme la seva obra salvadora. L'Antic Testament recull l'amistat entre David, encara jove, i Jonatan, príncep hereu d'Israel. Aquest últim no va dubtar a compartir amb el seu amic tot el que tenia (cf. 1 Sam 18, 4) i, en moments difícils, va recordar al seu pare, Saül, totes les coses bones del jove David (cf. 1 Sam 19, 4). Jonatan també va arribar a posar en risc la seva herència del tron per defensar el seu amic, ja que se l'estimava com a si mateix (1 Sam 20, 17). Aquesta amistat sincera els impulsava a mantenir la seva fidelitat a Déu (cf. 1 Sam 20, 8.42).

Particularment eloqüent és l'exemple dels primers cristians. El nostre Pare feia notar com *s'estimaven entre si, dolçament i fortament, des del Cor de Crist*.¹¹ L'amor mutu és, des del començament de l'Església, el signe distintiu dels deixebles de Jesucrist (cf. Jn 13, 35).

Un altre exemple dels primers segles del cristianisme el trobem en sant Basili i sant Gregori Nazianzè. L'amistat que van travar durant la seva joventut els va mantenir units al llarg de tota la vida, i encara avui comparteixen la festa en el calendari litúrgic general. Sant Gregori diu que «per a ells, només hi havia una sola tasca i un sol afany, i era la virtut, així com viure per a les esperances futures».¹² La seva amistat no només no els distreia de Déu, sinó que els acostava més a Ell: «Intentàvem dirigir la nostra vida i totes les nostres accions, dòcils a la direcció del mandat diví, i ens apressàvem mútuament en l'afany per la virtut.»¹³

6. *En un cristià, en un fill de Déu, amistat i caritat són una sola cosa: llum divina que dona calor*.¹⁴ Fins i tot es pot dir, amb paraules de sant Agustí dirigides al Senyor, que entre cristians «no hi ha amistat veritable, sinó persones a les quals Tu uneixes entre si per mitjà de la caritat».¹⁵ D'altra banda, com que la caritat pot ser més o menys intensa i, a més, el temps a disposició és limitat, l'amistat també és una realitat que pot ser més o menys profunda. Així, és habitual parlar de ser *molt amics o d'una gran amistat*, tot i que això no exclou l'existència de veritables amistats no tan grans o íntimes.

En l'inici del nou mil·lenni, sant Joan Pau II assenyalava que totes les iniciatives apostòliques que sorgissin en el futur serien *mitjans sense ànima*, si no posaven al seu centre estimar sincerament totes les persones, en **compartir les seves alegries i els seus sofriments, per intuir els seus desitjos i atendre les**

¹¹ Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, núm. 225.

¹² Sant Gregori Nazianzè, *Sermó 43*.

¹³ *Ibidem*

¹⁴ Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 565.

¹⁵ Sant Agustí, *Confessions*, 4, 7.

seves necessitats, per a oferir-los una amistat veritable i profunda.¹⁶ Les nostres cases, destinades a servir per a una gran catequesi, han de ser llocs en els quals moltes persones trobin un amor sincer i aprenguin a ser amigues de veritat.

7. L'amistat cristiana no exclou ningú; ha d'estar intencionalment oberta a tothom que tingui un cor gran. Els fariseus van criticar Jesucrist, com si *ser amic de publicans i pecadors* (Mt 11, 19) fos una cosa dolenta. Nosaltres, procurant — dins de la nostra poquesa— imitar el Senyor, tampoc ***no excloem ningú, no apartem cap ànima del nostre amor per Jesucrist. Per això haureu de conrear una amistat ferma, lleial, sincera —és a dir, cristiana— amb tots els vostres companys de professió: més encara, amb tots els homes, siguin quines siguin les seves circumstàncies personals.***¹⁷

Crist estava completament ficat en el teixit social del seu lloc i del seu temps, i en això també ens dona exemple. Com va escriure sant Josepmaria: ***El Senyor no limita el diàleg a un grup petit, restringit: parla amb tothom. Amb les santes dones, amb multituds senceres, amb representants de les classes altes d'Israel com Nicodem, i amb publicans com Zaqueu, amb persones tingudes per pietoses i amb pecadors com la samaritana; amb malalts i amb sans, amb els pobres, als quals estimava de tot cor; amb doctors de la llei i amb pagans, la fe dels quals lloa per sobre de la d'Israel; amb ancians i amb nens. Jesús no nega a ningú la seva paraula, i és una paraula que cura, que consola, que il·lumina. Quantes vegades he meditat i he fet meditar aquesta manera de l'apostolat de Crist, humana i divina alhora, basada en l'amistat i en la confiança!***¹⁸

Manifestacions de l'amistat

8. L'amistat és especialment valuosa per exercitar aquesta manifestació necessària de la caritat, que és la comprensió: ***L'amistat vertadera comporta també un esforç cordial per comprendre les conviccions dels nostres amics, encara que no arribem a compartir-les, ni a acceptar-les.***¹⁹ D'aquesta manera, els nostres amics ens ajuden a comprendre maneres de veure la vida que són diferents de la nostra, ens enriqueixen el nostre món interior i, quan l'amistat és profunda, ens permeten experimentar les coses en una manera diferent al d'un mateix. Al cap i a la fi es tracta d'un *sentir* autèntic en els altres, és a dir, participar del que viuen, del que els passa.

¹⁶ Sant Joan Pau II, Carta ap. *Novo Millennio ineunte*, 6.I.2001, núm. 43.

¹⁷ Sant Josepmaria, *Carta 9.I.1951*, núm. 30.

¹⁸ Sant Josepmaria, *Carta 24.X.1965*, núm. 10.

¹⁹ *Solc*, núm. 746. Cf. *Camí*, núm. 463

Estimar els altres suposa reconèixer-los i afirmar-los tal com són, amb els seus problemes, els seus defectes, la seva història personal, el seu entorn i els seus temps per apropar-se a Jesús. Per això, per construir una amistat veritable, és precís que desenvolupem la capacitat de mirar amb afecte les altres persones, fins i tot veure-les amb els ulls de Crist. Necessitem netejar la nostra mirada de qualsevol prejudici, aprendre a descobrir les coses bones en cada persona i renunciar al desig de fer-les *a la nostra imatge*. Perquè un amic rebi el nostre afecte no necessita complir certes condicions. Com a cristians, veiem cada persona, abans que res, com una criatura estimada per Déu. Cada persona és única, i també és única cada relació d'amistat.

Sant Agustí assenyalava que, «malgrat que a tothom es deu la mateixa caritat, no a tothom s'ha d'oferir la mateixa medicina: la mateixa caritat dona a uns llum i amb d'altres pateix (...), amb uns es mostra tendra i amb d'altres severa, no és enemiga de ningú i és mare de tots».²⁰ Ser amics significa aprendre a tractar cada persona com ho fa el Senyor: ***Quan crea les ànimes, Déu no es repeteix. Cadascú és com és, i s'ha de tractar a cadascú tal com ho ha fet Déu i tal com ho porta Déu.***²¹ Com que es tracta de descobrir i de voler el bé de l'altre, l'amistat també suposa patir amb els amics i pels amics. En els moments difícils, és de gran ajuda renovar la fe en el fet que Déu actua a la seva manera i al seu ritme en l'ànima de les persones.

9. A més, l'amistat té un valor social inestimable, ja que contribueix a l'harmonia entre els membres de les famílies i a la creació d'ambients socials més dignes de la persona humana. ***Per vocació divina*** —ens escriu el nostre Pare— ***viviú al mig del món, compartint amb els altres homes —iguals a vosaltres— alegries i amargors, esforços i il·lusions, afanys i aventures. En recórrer els innombrables camins de la terra us hi haureu esforçat, perquè el nostre esperit ens mou a fer-ho, ens mou a conviure amb tothom, a relacionar-vos amb tothom, per contribuir a crear un ambient de pau i d'amistat.***²²

Aquest ambient d'amistat, que cadascú està cridat a portar amb ell mateix, és fruit de la suma de molts esforços per fer la vida dels altres més agradable. Guanyar en afabilitat, alegria, paciència, optimisme, delicadesa, i en totes les virtuts que fan amable la convivència és important perquè les persones puguin sentir-se acollides i ser felices: *Les paraules gentils multipliquen els amics, una*

---

²⁰ Sant Agustí, *La catequesi a principiants*, 15, 23.

²¹ Sant Josepmaria, *Carta 8.VIII.1956*, núm. 38.

²² Sant Josepmaria, *Carta 24.X.1965*, núm. 2.

llengua afable afavoreix les bones relacions (Sir 6, 5). La lluita per millorar el propi caràcter és la condició necessària perquè sorgeixin més fàcilment relacions d'amistat.

En canvi, certes maneres d'expressar-se poden enterbolir o dificultar la creació d'un ambient d'amistat. Per exemple, ser massa categòric quan s'expressen les opinions pròpies, donar l'aparença que pensem que els propis plantejaments són els definitius, o no interessar-se activament pel que diuen els altres, són maneres d'actuar que tanquen en un mateix. A vegades aquests comportaments manifesten una incapacitat per distingir els aspectes opinables dels que no ho són, o la dificultat per relativitzar temes en els quals les solucions no són necessàriament úniques.

10. La preocupació cristiana pels altres neix precisament de la nostra unió amb Crist i de la nostra identificació amb la missió a la qual Ell ens ha cridat: ***Som per a la multitud: no estem mai tancats, vivim de cara a la multitud i tenim ficades en l'ànima aquelles paraules de Jesucrist Nostre Senyor: Sento una gran compassió per aquesta gent, perquè ja fa tres dies que no es mouen d'aquí amb mi i no tenen res per a menjar*** (Mc 8, 2).²³

Enfortir els vincles amb els amics comporta temps, atenció, i sovint suposa fugir de la comoditat o prescindir de les preferències d'un mateix. Per a un cristià, en primer lloc significa oració, amb la seguretat que allà és on es troba l'energia autèntica capaç de transformar el món: ***A fi que aquest món nostre avanci per un camí cristià —l'únic que val la pena—, hem de viure una lleial amistat amb els homes, basada en una prèvia lleial amistat amb Déu.***²⁴

Sinceritat i amistat

11. ***L'amic veritable no pot tenir, per al seu amic, dues cares: l'amistat, si ha de ser lleial i sincera —vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis (Jm 1, 8); l'home fals, d'ànim doble, és inconstant en tot—, exigeix renúncies, rectitud, intercanvi de favors, de serveis nobles i lícits. L'amic és fort i sincer en la mesura que, d'acord amb la prudència sobrenatural, pensa generosament en els altres, amb sacrifici personal.***²⁵ L'amistat és mútua: és una comunicació sincera, en les dues direccions; es transmet la mateixa experiència per aprendre uns dels altres.

²³ Sant Josepmaria, *Carta 31.V.1954*, núm. 23.

²⁴ Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 943.

²⁵ Sant Josepmaria, *Carta 11.III.1940*, núm. 71.

Els amics comparteixen les alegries, com el pastor que va trobar l'ovella perduda (cf. *Lc* 15, 6), i com la dona que va trobar el dracma que havia perdut (cf. *Lc* 15, 9). A més, es comparteixen les il·lusions i els projectes, i també les penes. L'amistat es manifesta especialment en la disposició a ajudar, tal com veiem en aquell home que va acudir a Jesús per demanar-li la salut d'un criat del seu amic el Centurió (cf. *Lc* 7, 6). I, sobretot, l'amistat més gran tendeix a imitar la grandesa de l'amor d'amistat de Jesucrist: *Ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels seus amics* (*Jn* 15, 13).

12. Algun cop pot passar que, per una certa reserva o timidesa, un no aconsegueixi manifestar als altres tot l'afecte que voldria. Superar aquest obstacle, perdre aquesta por, pot ser una gran oportunitat perquè Déu vessi el seu amor sobre els amics: «L'amistat veritable comporta un afecte mutu, que és la veritable protecció de la llibertat i de la intimitat recíproques.»²⁶ En aquest sentit, sant Tomàs assenyala que l'amistat autèntica s'ha de manifestar exteriorment: requereix «la reciprocitat d'amor, ja que l'amic és amic per a l'amic».²⁷

Alhora, oferir la nostra amistat de manera autèntica pressuposa la capacitat d'arriscar, doncs, cap la possibilitat de no ser correspost. En la vida del Senyor es posa de manifest aquesta experiència quan el jove ric prefereix prendre un altre camí (cf. *Mc* 10, 22) o quan, baixant des de la muntanya de les Oliveres, plora sobre Jerusalem quan pensa en els que tenen el cor endurit (cf. *Lc* 19, 41). Davant d'aquestes experiències —que apareixen tard o d'hora—, cal superar la por de tornar a arriscar-se, de la mateixa manera que també ho fa Jesucrist amb cadascun de nosaltres. És a dir, hem d'acceptar aquesta vulnerabilitat, fer aquest primer pas contínuament sense esperar res a canvi, amb la vista posada en el gran bé que podrà néixer d'aquesta manera: una amistat autèntica.

13. Perquè es doni un ambient propici en el qual puguin créixer amistats fecundes, també cal afavorir l'espontaneïtat personal, a més de promoure la iniciativa de cadascú en la vida familiar i social. Aquestes dues característiques —espontaneïtat i iniciativa— no es generen per inèrcia en qualsevol ambient; més aviat cal impulsar-les, animar les persones a mostrar-se tal com són. Això dona lloc, lògicament, a un pluralisme que «ha de ser estimat i fomentat, tot i que a certes persones la diversitat a vegades se'ls pugui fer costosa. Qui estima la llibertat aconsegueix veure la part positiva i amable del que pensen els altres».²⁸

---

²⁶ Carta pastoral, 9.I.2018, núm. 14.

²⁷ Sant Tomàs d'Aquino, *Suma Th.*, II-II, q. 23, a. 1, c.

²⁸ Carta pastoral, 9.I.2018, núm. 13.

Valorar qui és diferent o pensa de manera diferent és una actitud que denota llibertat interior i obertura de mires: dos aspectes d'una amistat autèntica.

D'altra banda, l'amistat —com l'amor, de la qual és una expressió— no és una realitat unívoca. No es té la mateixa comunicació amb tots els amics, no amb tots s'arriba a un mateix grau d'intimitat. Per exemple, no són idèntiques l'amistat entre esposos, l'amistat entre pares i fills —tan aconsellada per sant Josepmaria—, l'amistat entre germans o l'amistat entre col·legues. En totes elles hi haurà un espai interior compartit, que és propi de cada relació. Respectar aquesta diversitat en la manifestació de la intimitat no és falta de sinceritat o de profunditat en l'amistat, sinó tot el contrari: generalment és la condició per preservar la veritable naturalesa d'aquesta relació.

Amistat i fraternitat

14. El beat Àlvar del Portillo va escriure que «filiació i amistat són dues realitats inseparables per als qui estimen Déu».²⁹ Anàlogament, entre fraternitat i amistat també hi ha una relació íntima. La fraternitat, de simple relació fonamentada en la filiació comuna, es torna amistat per l'afecte entre germans, amb el que això comporta d'interès mutu, comprensió, comunicació, servei atent i delicat, ajuda material, etc.

En aquest sentit, la fraternitat establerta en la vocació comuna a l'Obra demana expressar-se en una amistat, que arriba a la seva maduresa quan el bé que es desitja per a l'altre és la seva felicitat, la seva fidelitat i la seva santedat. Alhora, aquesta amistat no és «particular» en el sentit d'exclusiva o excoient, sinó que sempre està oberta als altres, malgrat que les limitacions d'espai i temps no permetin una intensitat de comunicació i tracte igual amb tothom.

Amb una caritat exquisida —que és característica de l'Obra de Déu— ens ajudem els uns als altres a viure i a voler la pròpia santedat i la santedat dels altres; i ens sentim forts, amb aquella fortalesa de les cartes que —soles— no es poden sostenir, però que, si es donen suport mútuament, formen castells que es mantenen drets.³⁰ Així, l'amor que ens uneix entre nosaltres és el mateix amor que manté l'Obra unida.

15. L'amistat és un suport i un estímul constant per a la missió que es comparteix. Amb els nostres germans també compartim les nostres alegries i els

²⁹ Beat Àlvar, «Presentació», a *Amics de Déu*.

³⁰ Sant Josepmaria, *Carta 29.IX.1957*, núm. 76.

nostres projectes, les nostres preocupacions i il·lusions, tot i que, lògicament, hi ha aspectes de la pròpia vida de relació amb Déu que, almenys normalment, es reserven a la direcció espiritual. El mateix passa en l'amistat entre els esposos, entre pares i fills i, en general, entre bons amics.

L'esforç per fer la vida agradable als altres és un afany gustós que forma part de la vida diària. En aquest camp, si s'obra amb sentit comú i sentit sobrenatural, difícilment hi haurà excessos. Al contrari, es tracta d'un component fonamental del camí de la santedat. *No m'importa repetir-ho moltes vegades. Tothom necessita afecte, i també el necessitem a l'Obra. Esforceu-vos perquè, sense sensibleries, augmenti sempre l'afecte cap als vostres germans. Qualsevol cosa d'un altre fill meu ha de ser —realment!— molt nostra.*³¹ Afecte és el que recorden especialment els qui van conviure amb el nostre Pare, un afecte que el portava a procurar el millor per a cada fill seu, i que alhora l'empenyia a estimar profundament la seva llibertat.

16. L'afecte entre germans, que és caritat, porta, d'una banda, a veure els altres amb els ulls de Crist, i descobrir sempre de nou el seu valor. I, de l'altra, empeny a voler que siguin millors, més sants. Sant Josepmaria ens animava: *Tingueu sempre el cor molt gran, per estimar Déu i per estimar els altres. Jo moltes vegades li demano al Senyor que em doni un cor a la seva mesura; en primer lloc, per omplir-me més d'Ell, i després per estimar totes les criatures, sense murmurar mai, i saber comprendre i disculpar els defectes dels altres, perquè no puc oblidar fins a quin punt Déu em va aguantar a mi. Aquesta comprensió, que és afecte veritable, també es manifesta en la correcció fraterna, quan sigui necessària, perquè és un mitjà completament sobrenatural d'ajudar als que ens envolten.*³² La correcció fraterna neix de l'afecte; manifesta que volem que els altres siguin cada vegada més feliços. De vegades, pot costar fer-la i també per això l'agraïm.

17 La felicitat personal no depèn dels èxits que aconseguim, sinó de l'amor que rebem i que donem. L'amor dels nostres germans i germanes ens dona la seguretat que necessitem per continuar *combatent una preciosa guerra d'amor i de pau: in hoc pulcherrimo caritatis bello! Intentem portar a tots els homes la caritat de Crist, sense excepció de llengües, ni de nacions, ni de circumstàncies socials.*³³ Sabem com li agradava al nostre Pare aquesta frase de l'Escriptura:

---

³¹ Paraules de sant Josepmaria citades per Beat Àlvar a *Cartes de família*, núm 115.

³² Sant Josepmaria, Notes d'una reunió familiar, X.1972.

³³ Sant Josepmaria, Notes d'una meditació, 29.II.1964.

Frater qui adiuvatur a fratre quasi civitas firma (Vg. *Pr* 18, 19); el germà que és ajudat pel seu germà és com una ciutat emmurallada.

Durant les últimes tertúlies que va compartir amb nosaltres, monsenyor Xavier ens repetia amb freqüència: «Que us estimeu!» Es tractava d'una crida que, com sempre, era un eco de les intencions del nostre Pare: ***Amb quina insistència l'Apòstol Sant Joan predicava el «mandatum novum»! —«Que us estimeu els uns als altres!» —Em posaria de genolls, sense fer comèdia —m'ho diu a crits el cor—, a fi de demanar-vos, per amor de Déu que us estimeu, que us ajudeu, que us doneu la mà, que us sapigueu perdonar. —Per tant, rebutjar la supèrbia, ser compassius, tenir caritat; prestar-vos mútuament l'auxili de l'oració i de l'amistat sincera.***³⁴

Apostolat d'amistat i confiança

18. Des dels primers anys de l'Opus Dei, sant Josepmaria va ensenyar la manera concreta com Déu ens convida a anunciar l'Evangeli enmig del món: ***Heu d'apropar les ànimes a Déu amb la paraula convenient que desperta horitzons d'apostolat; amb el consell discret, que ajuda a enfocar cristianament un problema; amb la conversa amable, que ensenya a viure la caritat: mitjançant un apostolat que he anomenat alguna vegada d'amistat i de confiança.***³⁵

L'amistat veritable —com la caritat, que eleva de manera sobrenatural la seva dimensió humana— és en si mateixa un valor: no és un mitjà ni un instrument per aconseguir avantatges en la vida social, tot i que en pugui tenir (com també pot tenir desavantatges). El nostre Pare, al mateix temps que ens anima a conrear l'amistat amb moltes persones, ens adverteix: ***Obrareu així, filles i fills meus, no certament per utilitzar l'amistat com una tàctica de penetració social: això faria perdre a l'amistat el valor intrínsec que té; sinó com una exigència —la primera, la més immediata— de la fraternitat humana, que els cristians tenim obligació de fomentar entre els homes, per diversos que siguin els uns dels altres.***³⁶

L'amistat té un *valor intrínsec*, perquè denota una preocupació sincera per l'altra persona. Així, «l'amistat mateixa és apostolat; l'amistat mateixa és un diàleg, en el qual donem i rebem llum; en el qual sorgeixen projectes, en una obertura mútua d'horitzons; en el qual ens alegrem de les coses bones i ens donem

³⁴ Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 454.

³⁵ Sant Josepmaria, *Carta 24.III.1930*, núm. 11.

³⁶ Sant Josepmaria, *Carta 11.III.1940*, núm. 54.

suport en els moments difícils; en el qual ens ho passem bé perquè Déu vol que estiguem contents».³⁷

Quan una amistat és així, lleial i sincera, no es pot instrumentalitzar: senzillament un amic desitja transmetre a l'altre el bé que experimenta en la seva vida. Habitualment ho farem sense adonar-nos-en, mitjançant l'exemple, l'alegria i un desig de servir que s'expressa en mil petits gestos. Tanmateix, «el valor del testimoni no vol dir que s'hagi de callar la paraula. Per què no parlar de Jesús, per què no explicar als altres que Ell ens dona forces per viure, que és bo conversar amb Ell, que ens fa bé meditar les seves paraules?»³⁸ Així, l'amistat desemboca, naturalment, en la confiança personal, plena de delicadesa i respecte a la llibertat, conseqüència precisament de l'autenticitat d'aquesta amistat.

19. Naturalment, la relació d'amistat porta a compartir molts moments: conversar fent un tomb o entorn d'una taula, practicar un esport, gaudir qualsevol afició cultural comuna, anar d'excursió, etc. En resum, l'amistat requereix dedicar temps per al tracte i la confiança; sense confiança no hi ha amistat. *Quan et parlo d'«apostolat d'amistat», em refereixo a amistat «personal», sacrificada, sincera: de tu a tu, de cor a cor.*³⁹ Quan una amistat és veritable, quan la preocupació per l'altra persona és sincera i omple la nostra oració, no hi ha temps compartits que no siguin apostòlics: tot és amistat i tot és apostolat, indistintament.

*D'aquí, l'enorme importància, no només humana sinó també divina, de l'amistat. Us ho repeteixo una vegada més, com ho porto fent des del començament de la nostra Obra: sigueu amics dels vostres amics, amics sincers, i d'aquesta manera dureu a terme un apostolat i un diàleg fecunds.*⁴⁰ No es tracta de tenir amics per fer apostolat, sinó que l'Amor de Déu ompli les nostres relacions d'amistat perquè siguin un autèntic apostolat.

20. El fet que neixi una amistat té molt de do inesperat, i per això també es requereix paciència. De vegades, certes males experiències o prejudicis poden fer que la relació personal amb algú que tenim a prop tardi un temps a arribar a convertir-se en amistat. També ho poden fer difícil el temor, els respectes humans o una actitud de prevenció. És bo intentar posar-se al lloc dels altres i tenir

---

³⁷ Carta pastoral, 9.I.2018, núm. 14.

³⁸ Francesc, Ex. ap. *Christus vivit*, núm. 176.

³⁹ Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 191.

⁴⁰ Sant Josepmaria, *Carta 24.X.1965*, núm. 16.

pacència. Hem de ser com Jesucrist, que *està disposat a parlar amb tothom, fins i tot amb qui no vol conèixer la veritat, com Pilat.*⁴¹

Hi ha moltes maneres rectes d'evangelitzar; a l'Obra, l'apostolat principal és sempre el d'amistat. Així ens ho va ensenyar el nostre Pare: *Bé es pot dir, fills de la meva ànima, que el fruit més gran de la tasca de l'Opus Dei és el que obtenen els seus membres personalment, amb l'apostolat de l'exemple i de l'amistat lleial amb els seus companys de professió: a la universitat o a la fàbrica, a l'oficina, a la mina o al camp.*⁴² Sense descuidar les tasques que tinguem entre mans, hem d'aprendre a cuidar sempre els nostres amics.

21. A més, el nostre tracte d'amistat sovint es complementarà amb l'apostolat corporatiu, que es fa en els nostres centres i labors apostòliques: *Aquesta amistat, aquesta relació amb un de vosaltres s'amplia després, d'una part, amb l'afecte, amb la simpatia i amb la freqüència amb què aquesta persona va a la casa de l'Opus Dei, a la qual va començar a anar, i se li va ensenyar que l'havia de considerar com a pròpia, com a casa seva; tot això, és clar, s'uneix després a una amistat amb els que coneix i tracta en aquesta llar nostra.*⁴³

22. Dins d'aquest apostolat d'amistat, també s'hi enquadra l'apostolat *ad fidem* amb persones que no comparteixen la nostra fe: *Filles i fills meus: fe, fe robusta, fe viva, fe que operi amb caritat, veritatem facientes in caritate (cf. Ef 4, 15). Conserveu aquest esperit en el vostre tracte amb els germans separats i amb els no cristians. Amb tots amor, amb tots caritat, amb tots amistat. A cap de les persones que han acudit a les nostres obres corporatives no se l'ha molestat mai per les seves conviccions religioses; a cap d'elles no se li parla de la nostra fe, si ella no ho vol.*⁴⁴

* * *

23. Al llarg d'aquestes pàgines us he volgut recordar com necessitem tots l'amistat, aquest do de Déu que ens transmet consol i alegria. *Déu ha fet l'home de tal manera que no pot deixar de compartir amb d'altres els sentiments del seu cor: si ha rebut una alegria, nota una força que el porta a cantar i a somriure, a fer —de la manera que sigui— que d'altres participin en la seva felicitat; si és el dolor el que envaeix la seva ànima, també aspira que al seu voltant hi hagi un ambient de silenci, que li recordi que els altres el comprenen i el respecten.*

⁴¹ *Ibidem*, núm. 12.

⁴² Sant Josepmaria, *Carta 11.III.1940*, núm. 55.

⁴³ Sant Josepmaria, *Carta 24.X.1942*, núm. 18.

⁴⁴ Sant Josepmaria, *Carta 24.X.1965*, núm. 62.

*L'home necessita, necessitem tots, filles i fills meus, donar-nos suport els uns als altres, per recórrer així el camí de la vida, convertir en realitat les nostres il·lusions, superar les dificultats, gaudir del producte dels nostres afanys. D'aquí l'enorme importància, no només humana, sinó també divina, de l'amistat.*⁴⁵

Els primers joves que es van apropar a l'Obra, als anys trenta, van trobar entorn del nostre Pare un autèntic ambient d'amistat. Això va ser el primer que els va atreure i els va mantenir units en moments molt difícils. L'amistat multiplica les alegries i ofereix consol en les penes; l'amistat del cristià desitja la felicitat més gran —la relació amb Jesucrist— per a les persones que té a la vora. Demanem, com feia sant Josepmaria: *Dona'ns, Jesús, un cor a mida del teu!*⁴⁶ Aquest és el camí. Només identificant-nos amb els sentiments de Crist —*Tingueu els mateixos sentiments que tingué Jesucrist (Fil 2, 5)*— podrem portar aquesta alegria plena a casa nostra, a la nostra feina i a tots els llocs en els quals ens trobem, a través de la nostra amistat.

Amb tot l'afecte us beneeix

el vostre Pare

Roma, 1 de novembre del 2019

Solemnitat de Tots Sants.

Copyright © Prelatura Sanctæ Crucis et Operis Dei
(Prohibida tota divulgació pública, total o parcial,
sense autorització expressa del titular del copyright)
(*Pro manuscripto*)

---

⁴⁵ *Ibidem*, núm. 16.

⁴⁶ Cf. Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 813.